

सहिद विष्णु-धिन स्मृति बहुप्राविधक शिक्षालय बारबर्दिया नगरपालिका-६, जयनगर, बर्दिया

सहिद विष्णु-धिन स्मृति बहुप्राविधिक शिक्षाको प्रमुख विशेषता : खुशी, मानवता, व्यावसायिक, व्यावहारिक र आत्मनिर्भरता।

१. परिचय

सहिद विष्णु-धनिस्मृतिबह्प्राविधिक शिक्षालय दक्ष जनशक्तिको उत्पादनमा जोड दिँदै देशको विकासमा योगदान दिने उद्देश्यले CTEVT बाट सम्बन्धन प्राप्त भइ बारबर्दिया नगरपालिका र CTEVT को साझेदारीमा सञ्चालन गर्नेगरी २०७६।०३।३० सालमा स्थापना भएको शैक्षिक संस्था हो। यस शिक्षालयमा २०७७ सालबाट ३ वर्षे वन विज्ञान कार्यक्रम श्रुवात गर्न थालिएको छ । क्रमशः वर्षेनी थप कार्यक्रमहरु(स्टाफ नर्स,ल्याव,एच.ए,फार्मेसी आदि)सञ्चालन गरिने योजना राखिएको छ ।यस प्राविधिक शिक्षालयले बारबर्दिया नगरपालिका भित्र प्राविधिक शिक्षालाई जोड दिन थप भूमिकाका साथै दक्ष जनशक्तिको उत्पादनमा टेवा पुर्याउने अपेक्षा गरिएको छ ।

स्थानीय स्तरमा यस शिक्षालयले गरिब परिवारका विद्यार्थीहरुको गुणस्तरीय प्राविधिक शिक्षामा पहुँच बिस्तार गर्नेछ। राष्ट्रियस्तरमा विदेशबाट ल्याउन् पर्ने दक्ष जनशक्ति र सो बापत खर्च ह्ने रकम कम गर्ने यस संस्थाको उद्देश्य हो। यस प्रविधिक शिक्षालयले रोजगारीको अवसर मृजना गर्दै प्रशस्त दक्ष र अर्धदक्ष जनशक्ति परिचालनमा सहयोग प्र्याउनेछ।यस प्रविधिक शिक्षालयले पूर्णरुपले सिकारुमैत्री र अनुशासित शैक्षिक वातावरणको सुनिश्चितता गर्नेछ। यस संस्थाको सुविधा सम्पन्न शैक्षिक र प्रशासनिक भवनको निर्माण कार्य श्रुवात भईसकेको छ।

२.पृष्ठभूमिः

सहिदविष्ण्-धनिस्मृतिबह्प्राविधिक शिक्षालय बारबर्दिया नगरपालिकाका राजनीतिक आन्दोलनका सहिद द्वयस्वर्गीय विष्णुक्मार पोख्रेल र धनिराम थारुको नामबाट नामाकरण गरिएको हो। यो शिक्षालयको स्थापना जनताको राजनीतिक चेतनाको विकास गर्दै देशमा दीर्घकालीन परिवर्तनकालागि आफ्नो सम्पूर्ण जीवन बलिदान गर्ने ती दुई सहिदप्रतिको सम्मान पनि हो।

वि. स. २००७ चैत्र २ गते जन्मनु भएका विष्णुकुमार पोख्रेल आफ्नो बाल्यकाल देखि नै साहित्यिक लेखन र दर्शनमा रुचि राख्नु हुन्थ्यो। उहाँ दुखीहरुको सहयोगका लागिसदा तत्पर रहन् ह्न्थ्यो। विष्णुक्मार पोख्रेलले आफ्नो विद्यार्थीकालको शुरुवाती चरणवाटै प्रगतिशील राजनीतिक क्रियाकलापमा भाग लिन्का साथै थ्प्रै राजनीतिक आन्दोलनको नेतृत्वसमेत गर्नु भएको थियो। उहाँले स्थानीय स्तरको शिक्षा क्षेत्रमा पनि उल्लेख्य योगदान दिन् भएको छ। जमिन्दारहरुले कमैयामाथि गर्ने दमनको विरुद्धमा पनि विष्णुक्मार पोख्रेलले उल्लेख्य योगदान दिनु भयो। नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी) को एक सक्रिय नेताको रुपमा कार्यरत रहँदा तत्कालीन सरकारद्वारा स्थानीय जंगल रानीजरवामा वि.स.२०५५ साल जेष्ठ २८ गते गोली हानी वहाँको हत्या गरियो।बारबर्दिया नगरपालिकाको वडानं ५ वनघुस्री मा वि.स.२०२० साउन ८ गते जन्मनु भएका धनिराम थारु सानै देखि खेलकुद, सामाजिक सेवा र राजनीतिमा चासो राख्ने एक असल विद्यार्थी ह्नुह्न्थ्यो।उहाँले आफ्नो समाजमा भएका थुप्रै आर्थिक एव माजिक विवाद र समस्याहरु हल गर्न गरेका योगदानहरु अझै जीवितै छन्।कक्षा ७ मा पढ्दै गर्दा स्थानीय कमैयाहरु माथि जमिन्दार ले गरेको शोषण र दमनका विरूद्धमा आवाज उठाउँदै उहाँ सक्रिय राजनीतिमा लाग्नुभयो।धनिराम थारुले २०३६ सालमा भएको थुम्नी विद्रोहमा सहभागी भइ आफूलाई राजनीतिमा पूर्ण रूपमा होम्नुभयो।पछि नेपालमा सशस्त्र द्वन्द्व गरिरहेको नेकपा (माओवादी) को नेताको रुपमा काम गरिरहँदा उहाँको तत्कालिन सरकारद्वारा स्थानीय जंगल रानी जरवामा वि.स.२०५५ साल जेष्ठ २८ गते गोली हानी हत्या गरियो।

३.दूरदृष्टि(Vision)

सहिद विष्णु-धनि स्मृति बह्पाविधिक शिक्षाको प्रमुख विशेषता : खुशी, मानवता,व्यावसायिक,व्यावहारिक र आत्मनिर्भरता।

४.लक्ष्य(Mission)

ग्णस्तरीय प्राविधिक तथा जीवनोपयोगी शिक्षामा नगरपालिकाका सबै नागरिकको पहुँच सुनिश्चित गरी उद्यमी, श्रम प्रति समर्पित, सक्षम, स्वावलम्बी, जीवनप्रति सकारात्मक र जिम्मेवारी प्रति स्वअभिप्रेरित जनशक्ति उत्पादन गर्ने

५.उद्देश्यहरु(Goals)

- ५.१प्राविधिक शिक्षा मार्फत दक्ष, योग्य, सक्षम, गुणस्तरीय जनशक्तिको व्यवस्थापन गरी अनुसन्धान, नवप्रवर्तनजस्ता पक्षमा उत्कृष्ट नितजा हासिल गरी स्वरोजगारको अवसर सर्जिना गर्ने।
- ५.२.बारबर्दिया नगरपालिका भित्रका सबै वर्गका विपन्न विद्यार्थीहरूको सुपथ र ग्णस्तरीय प्राविधिक शिक्षामा पहुँच स्निश्चितता गर्ने।
- ५.३.स्थानीयतहको शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, वनविज्ञान लगायतका क्षेत्रमा आवश्यक जनशक्ति स्थानीय स्तरमा उत्पादन गरी प्राविधिक शिक्षामा पर निर्भरतालाई न्युनिकरण गर्ने।
- ५.४.व्यावसायिक र व्यवहारिक शिक्षाको अवसर सृजना गर्दै नागरिकको आर्थिक अवस्था सृदृढ गरि गृणस्तरीय तथा सुखी जीवन यापनमा सहयोग गर्ने।
- ५.५. समावेशीताको सिद्धान्तका आधारमा दिलत, जनजाति, सीमान्तकृत, अल्पसंख्यकर सामाजिक रुपमा बञ्चितिकरणमा परेका विद्यार्थीहरुलाई शिक्षामा मूल प्रवाहिकरण गर्ने ।
- ५.६ गुणस्तरीय प्राविधिक शिक्षामार्फत सिर्जनशिलता, रचनात्मकता, सकारात्मक चिन्तन जस्ता गुणहरुको विकास गरि श्रम प्रति समर्पित र उद्दमी बनाउन्।
- ५.७ सदाचार नैतिकता इमान्दारिता मानवता र भातृत्वको भावनालाई शिक्षित जनशक्ति मार्फत स्थानीय नागरिकको जीवनमा हस्तान्तरण गर्ने ।
- ५.८ प्राकृतिक स्रोत र साधनको समुचित प्रयोग गर्दै प्राविधिक शिक्षा मार्फत दिगो विकास र वातावरणीय संरक्षण लाई प्रोत्साहन गर्ने।

६.प्राज्ञिकविधाहरु

वनजंगल प्राकृतिक स्रोतका महत्वपूर्ण अंश हो। नेपालको प्रचलित भनाइ 'हरियो वन, नेपालको धन झैं वन नेपालको ठूलो सम्पत्ति हो। वन विज्ञान वृक्षारोपण, त्यसको व्यवस्थापन, संरक्षण र सम्बर्द्धन सम्बन्धी विज्ञान हो। वन जंगलको तीव्र विनास र वन्य उत्पादनको बढ्दो मागले गर्दा वन विज्ञानको क्षेत्रले आगामी दिनमा यथेष्ट रोजगारीको सम्भावना बोकेको छ।

वन विज्ञानको क्षेत्रमा दक्ष जनशक्तिकोलागि शैक्षिक संस्थाहरु, वन पैदावर उद्योगहरु, खाद्य कम्पनीहरु, वनस्पति स्वास्थ्य निरीक्षण सेवाहरु, जैविक आपूर्ति गृहहरु रोजगारीका सम्भावित क्षेत्रहरु हुन सक्छन्।वन विज्ञानका विद्यार्थीहरुको मुख्य सेवा भनेकै वन जंगलको जगेर्ना गर्दैस्वस्थ वातावरणको संरक्षण गर्नु हो । उनीहरु खासगरी प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, पर्यावरणीय पुनर्निर्माण, काष्ठ भण्डारण आदि काममा संलग्न हुन्छन्।

वन विज्ञानको अध्ययनले व्यक्तिलाई वन व्यवस्थापन योजनाहरु निर्माण गर्न, वृक्षारोपणका लागि स्थान निर्धारण गर्न, वन सम्बन्धी परियोजनाहरु निरीक्षण गर्न योग्य बनाँउछ । वन विज्ञान अध्यनको उल्लिखित महत्वलाई मध्यनजर राखी यस वर्ष वन विज्ञान विषयलाई सञ्चालन गर्दै आग**ामी वर्षबाट अन्य** थप कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

७.पाठ्यक्रम र विषयवस्त्

यस वन विज्ञान कार्यक्रमकोलागि प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद् सानोठिमी भक्तपुरले निर्धारण गरेको तीन वर्षे वन विज्ञानको पाठ्यक्रम र विषयवस्त् यस कार्यक्रममा शिक्षण गरिने छ ।

८. सहिद विष्णु-धिन स्मृति बह्प्राविधिक शिक्षालयका विशेषताहरु

- शान्त र एकान्त ठाँउमा अवस्थित ।
- स्वस्थ हावा आवागनम गर्ने प्रशस्त सिट सिहतका उज्याला कक्षाकोठा ।
- प्स्तकालय तथा ई-प्स्तकालयको व्यवस्था ।
- दक्ष, अन्भवी र पेशाप्रति प्रतिवद्ध शिक्षक ।
- स्विधा सम्पन्न बह्विधात्मक प्रयोगशाला ।
- सैद्धान्तिक ज्ञानलाई व्यावहारिक ज्ञान सँग जोड्नका लागि विभिन्न प्रयोगात्मक कार्य, परियोजना कार्य र इन्टर्नसीप कार्य सञ्चालन ।
- विभिन्न सरकारी र गैह्रसरकारी संघ सस्थासँग प्रभावकारी समन्वय।
- वनविज्ञान र कृषि क्याम्पसहरुसंग अन्तर क्याम्पस विद्यार्थी आदानप्रदान कार्यक्रम ।
- अन्सन्धानात्मक र सामान्य जर्नलहरुको आवधिक प्रकाशन ।
- अत्याध्निक प्राशासनिक तथा एक्याडेमी भवन निर्माण ह्दै ।
- आन्तरिक परीक्षा , Exposure visit, Field Visit को व्यबस्था ।
- प्रत्येक कक्षाकोठामा Digital Smart Board को व्यबस्था ।
- लक्षित वर्गका विद्यार्थीको लागि पूर्णरुपमा निःश्ल्क ।

९. प्रशिक्षार्थी कोटा

शिक्षालयमा सञ्चालन भएका प्रत्येक कार्यक्रममा CTEVT ले निर्धारण गरेको आधारमा कोटा निर्धारण गरिनेछ । शिक्षालयले पाएको देहायका कोटामध्ये तपसिल बमोजिम छात्रवृति तथा श्ल्कीय कोटा निर्धारण गर्नेछ ।

क्र.स	लिक्षीत वर्ग	आन्तरिक छात्रवृतिको				जम्मा
317.33		छुट प्रतिशत				
		2	४०	<u>૭</u> પૂ	900	
		ሂ				
٩.	पूर्ण शुल्कीय	0	0	0	0	२०
₹.	विपन्न दलित	0	9		٩	2
क्रं	विपन्न जनजाति	٩	9	9	8	8
8.	सीमान्तकृतराजी/कुमाल/बोटे/बादी	0	0	0	٩	٩
X .	विपन्न तथा सुकुम्बासी	0	0	9	9	२
€.	सहिद, वेपतातथा घाईते परिवारका	0	0	2	2	8
	सदस्य			Ť	Ĭ	_
9 .	अपाङ्ग	0	٩	0	0	٩
5.	मुक्तकमैयाँ, कमलहरी	0	0	٩	٩	7
जम्मा		२	3	[']	6	३६

पुनश्च : CTEVT ले सिफारिस गरेका ४ जना प्रशिक्षार्थीहरु माथिकोकोटाअन्तर्गत पर्नेछैनन् ।साथै आन्तरिक छात्रवृत्ति कोटामा प्रशिक्षार्थीको आवेदन नआएमा उक्त कोटा पूर्ण शुल्कीयमा गणना हुनेछ ।

नगर प्रमुखको कलमबाट

सिंद विष्णु -धिन स्मृति बहुप्राविधिक शिक्षालर संचालनको यो बिन्दुसम्म आइपुग्दा महान जनयुद्धमा शहादतप्राप्त गर्ने अमर सिंदहरुको सप् साकार हुदै गरेको परिदृश्य देखिदै छ ।यस शिक्षालय लेगाउँका गरिब किसानहरुकासन्तितहरुलाई सर्वस्लभ

तिरकाले ब्यावहारिक/प्राविधिकशिक्षा प्रदान गरी उनीहरुलाई योग्य नागरिक बन्ने सु-अवसर प्रदान गर्नेछ ।यस शिक्षालयमा अध्ययन गर्ने हरेक विद्यार्थीहरुले राष्ट्र निर्माणमा योगदान गर्नेछन् । देशको समृद्धिको यात्रालाई गतिवान बनाउने जनवादी शिक्षाको आत्मा नै आम शिक्षा हो । शिक्षामा आम जनताको न्यायसंगत पहुँच स्थापित गर्नहामी सत्प्रयास गर्नेछौँ ।

राजनीतिक व्यवस्थाका हिसाबले जनवादी र समाजवादी व्यवस्थामा भिन्नता छ तर शैक्षिक सार भने निकट छ । साथै नेपाली समाजको चिरत्रलाई विश्लेषण गर्दा आजको शिक्षाको दिशा समाजवादी हुनुपर्दछ तर शिक्षाको जनवादीकरणको विकास पिन भइ नसकेको अवस्था रहेकोले यहाँ समाजवादको दिशा आवश्यकतामा जोड दिदै हामीले नेपालमा आधारभूत तहसम्मको शिक्षालाई नि:शुल्क र अनिवार्य एवम् माध्यामिक तहसम्मको शिक्षानिशुल्क घोषणागरी कार्यन्वयन गरिरहेका छौं ।अहिले हाम्रो नगरपालिका भित्र वन विज्ञानविषयको अध्यापन भइरहेको छ भने निकट भविष्यमै अन्य विषय समेत यस शिक्षालयमा समावेश गरिनेछ । विद्यार्थीरुले आफूले चाहेको विषय रोजेर पढनपाउने गरी बहुप्राविधिक शिक्षालय स्थापना भएको छ । शहरको महंगीले प्राविधिक शिक्षा हासिल गर्नबाट बन्चित विद्यार्थीहरु यस बहुप्राविधिक शिक्षालयले दिने अवसरबाट लाभान्वित हुनेछन् र लगनशील भएर अध्ययन गर्ने छन् भन्ने पनि विश्वास लिएको छ ।

धन्यवाट